

Презъ зимата Асенъ пакъ се появилъ, но вече не самъ, а въ съюзъ съ куманитѣ. Бързо заели тѣ цѣлата страна между Дунава и Балкана. Следъ това нахлули въ Тракия, но въ равното поле Асенъ билъ разбитъ отъ севастократора Ивана. Но макаръ и да билъ принуденъ да се оттегли въ планинитѣ, щастието му спомогнало. Севастократорътъ билъ заподозрѣнъ въ престѣпни намѣрения къмъ престола и повиканъ обратно. Приемникътъ му, слѣпиятъ Иванъ Кантакузинъ непредпазливо се разположилъ въ слабо укрепенъ станъ, защото предполагалъ, че Асенъ се е изплашилъ отъ него и се е оттеглилъ въ планинитѣ. Презъ една тъмна нощъ, обаче, българитѣ нападнали стана му и разбили гърцитѣ. Тогава противъ възстаницитѣ билъ изпратенъ победителътъ въ боя при Димитрица храбриятъ Вранасъ. Но тоя смѣлъ полководецъ въ Одринъ се провъзгласява за императоръ, обсадилъ Цариградъ и падналъ тогава още убитъ на единъ дуелъ съ маркизъ Конрадъ Монфератски. Много отъ привърженицитѣ му избѣгали при българитѣ⁹.

Сръбскиятъ князь Неманъ билъ най-естествениятъ съюзникъ на Асеновци противъ гърцитѣ. Докато сърбитѣ разрушавали западнитѣ гръцки крепости, българитѣ въ съюзъ съ власи и кумани се сражавали по цѣлата линия отъ Пловдивъ до Черно море. На 8 октомврий 1187 г. императорътъ срещналъ въ околноститѣ на Ямболъ куманската войска, когато тя, прѣсната на разстояние 6 стадии, се готвѣла да откара отъ Тракия 12000 пленници и безбройно множество добитѣкъ. Завързалъ се бой и гърцитѣ, макаръ и да смѣтали, че тѣ сж победители, все пакъ отстъпили къмъ Одринъ.

Презъ есента императорътъ потеглилъ за София, та отъ тамъ да нападне българитѣ отъ къмъ западъ. Тогава кралъ Бела върналъ пакъ въ София мощитѣ на св. Ивана Рилски¹⁰. Тоя походъ, обаче, не се състоялъ поради настѣпването на зимата. Войската прекарала зимата въ София. Презъ пролѣтъта 1188 г. подъ началството на императора презъ Етрополския проходъ тя минала Балкана, но била отново принудена да се върне следъ тримесечна безуспѣшна обсада на Ловечъ. Единъ гръцки разездъ случайно успѣлъ да плени Асеновата жена, което докарало примирие и предаване на византийцитѣ като заложникъ третия братъ Ивана. Иванъ, впрочемъ, сполучилъ да избѣга и войната отново пламнала¹¹.

Въ 1189 год. кръстоносци подъ предводителството на императоръ Фридриха I минали отъ Бѣлградъ на пѣтъ за Цариградъ. Гърцитѣ се отнасяли враждебно къмъ тѣхъ; византийски стрелци дори нападали войската имъ въ тѣснинитѣ; за отплата кръстоносцитѣ ограбили всичко, което било останало по градове и села следъ жестокитѣ войни. Сърби и българи възприели политика противоположна на гръцката. Въ Нишъ Фридрихъ I радостно билъ посрещнатъ отъ Неманъ, който следъ съюзяването съ българитѣ завземалъ областитѣ по Тимокъ. Петъръ и Асенъ изпратили тамъ пратеници съ важни писма. Въ непрекъснати сбивания съ византийската войска на полководца Каница, кръстоносцитѣ стигнали до тракийската равнина. Всички градове до Траяновитѣ врата запуснѣли следъ войнитѣ на гърци и маджари, сърби и българи. А Тракия, страна богата и тогава все още цвѣтуща, била обърната въ течение на една зима сжщо въ пустиня. На заминаване отъ Пловдивъ или отъ Одринъ, тѣ превзимали и грабили единъ следъ други всички родопски крепости и градове навжтре въ страната. Презъ зимата императорътъ завързалъ въ Одринъ преговори съ балканскитѣ славяни, да му помогнатъ противъ Цариградъ. Било уговорено презъ мартъ да нападнатъ Цариградъ отъ суша 80,000 кръстоносци, 40,000 българи и кумани и 25,000 сърби; отъ къмъ морето пѣкъ трѣбвало да действуватъ флотитѣ на италианскитѣ републики. За участието си царъ Петъръ поискалъ да му се потвърди императорската титла. На 14 февруарий 1190 г. билъ сключенъ договоръ съ